

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ КЛУБЪТ НА ЧЕРВЕНОКОСИТЕ

Превод от английски: Красимира Тодорова, 1991

chitanka.info

Един ден през миналата есен се отбих у моя приятел Шерлок Холмс и го сварих да разговаря с пълнен, червендалест възрастен мъж с огненочервена коса. Извиних се, че идвам така ненадейно! и понечих да си тръгна, Холмс обаче почти насила ме въведе в стаята и затвори вратата зад гърба ми.

— Напротив, идвате тъкмо навреме, драги ми Уотсън — сърдечно ме увери той.

— Боях се да не ви преча. Виждам, че сте зает.

— Да, зает съм наистина.

— В такъв случай ще ви почакам в съседната стая.

— Не, не — възрази Холмс и се обърна към събеседника си: — Господин Уилсън, този джентълмен ми е бил ценен помощник при успешното разрешаване на много от случаите, с които съм се заемал, затова смятам, че ще ми бъде особено полезен в разясняването и на вашия въпрос.

Пълният господин се понадигна от стола, кимна ми леко за поздрав и ме изгледа изпитателно с малките си, полускрити в подпухналите клепачи очи.

— Настанете се на канапето, Уотсън — покани ме Холмс, а той самият се отпусна в креслото и допря пръстите на двете си ръце, както имаше обичай да прави, когато размишлява над нещо.

— Отлично зная, драги ми Уотсън, че споделяте моето влечение към всичко странно и необичайно, излизащо от рамките на еднообразното ни и скучно ежедневие. Иначе едва ли бихте си водили с такова увлечение подробни записки за случаите, които разследвам, и които, позволете ми да ви упрекна, в усърдието си нерядко поразкресявате.

— Но всички тези случаи са наистина изключително интересни — оправдах се аз.

— Спомняте ли си обаче какво ви казах онзи ден, когато се канехме да се заемем с не особено сложната задача, която ни възложи госпожица Мери Съдърланд — че и най-смелото въображение не може да съчини необичайните и невероятни неща, които понякога се случват в живота.

— Твърдение, в което аз си позволих волността да се усъмня.

— Ако продължавате обаче да упорствате, драги докторе, ще ме принудите да ви затрупам с факти, които накрая ще ви убедят, че съм

прав. Да вземем за пример историята на господин Джейбс Уилсън, който беше така любезен да ме посети тази сутрин, за да ми я разкаже. Уверявам ви, отдавна не бях чувал нещо толкова интересно. Това, което се е случило с господин Уилсън, наистина изглежда необикновено. Неведнъж съм ви казвал, че зад странното и необикновеното често се крият не големи, а съвсем дребни престъпления или дори деяния, които далеч нямат престъпен характер. В дадения случай не мога веднага да преценя дали става въпрос за престъпление, но събитията наистина са крайно, крайно необикновени. Господин Уилсън, бъдете така добър да повторите разказа си. Моля ви за това не само за да може моят приятел доктор Уотсън да чуе историята, но и аз да я изслушам отново, тъй като тя е толкова странна, че бих искал да спра вниманието си и на най-дребните подробности. Обикновено именно подробностите ми помагат да си припомня хилядите сходни случаи, които съм разследвал. Сега обаче съм принуден да призная, че в практиката си с подобно произшествие не съм се сблъсквал.

Пълният клиент изпъчи гордо гърди, извади от вътрешния джоб на редингота си мръсен, измачкан вестник и го разгърна върху коляното си. Когато сведе глава и зашари с очи по колоната с обявленията, аз се възползвах от момента да го огледам и да се опитам чрез метода на Шерлок Холмс по облеклото и изобщо по цялата му външност да си извадя заключения що за човек е.

За съжаление наблюденията ми не надхвърлиха онова, което бе очевидно още от пръв поглед. Посетителят явно бе най-обикновен дребен търговец, възпълен, самодоволен и глуповат. Беше облечен с издути на коленете сиви пепитени панталони, с разкопчан, не особено чист черен редингот и сива жилетка, от чието джобче се подаваше масивен месингов ланец, на който беше окачена наподобяваща украшение продупчена в средата правоъгълна метална пластинка. Протрит цилиндър и избеляла кафява пелерина с измачкана кадифена яка лежаха на стола до него. И тъй, колкото и да разглеждах непознатия, нищо друго не ми направи впечатление освен огненочервената коса и мрачния и недоволен израз на лицето му.

Шерлок Холмс веднага забеляза безуспешния ми опит да стигна до някакви по-задълбочени изводи, поклати глава, усмихна се и рече:

— Като изключим най-очевидните данни — че господин Уилсън някога се е занимавал с физически труд, че смърка емфие, че е франкмасон, че е бил в Китай и че напоследък е прекарал дълго време в писане, — и аз самият не мога да кажа нищо повече за него.

Господин Джейбс Уилсън подскочи от изненада и без да сваля пръст от колоната с обявленията във вестника, впери поглед в приятеля ми.

— Откъде, за бога, знаете всичко това, господин Холмс? — попита той. — Откъде знаете например, че съм се занимавал с физически труд? Като млад наистина бях корабен дърводелец.

— По ръцете ви личи, драги мой сър. Дясната ви ръка е по-голяма от лявата. Работили сте главно с нея и мускулите ѝ са по-развити.

— Добре, а за смъркането на емфие и франкмасонството?

— Простете ми, че ще ви разоблича в нарушение на строгия устав на вашия орден, но явно сте забравили, че на вратовръзката ви е забодена карфица със знака на франкмасоните.

— О, да. Това наистина го бях забравил. Но как разбрахте, че продължително съм писал?

— Много просто, каква друга може да е причината петнадесетина сантиметра от долната страна на десния ви ръкав да е така излъскана, а на левия при лакътя да има чупка, която се получава, когато човек си подпира ръката на бюрото, докато пише?

— Добре, а за Китай?

— Над дясната ви китка е татуирана риба. На тази инквизиция сте се подложили в Китай. Посветил съм много време на изучаването на различните методи на татуировка, писал съм дори и трудове на тази тема. Никъде другаде по света освен в Китай не оцветяват люспите на рибите в бледорозово. А китайската монета, която е окачена на ланеца ви, напълно затвърди извода ми.

Джейбс Уилсън се разсмя гръмогласно.

— Ето какво било! — възкликна той. — В първия момент направо се удивих от ясновидските ви способности, а сега разбирам, че работата е съвсем проста.

— Започвам да си мисля, Уотсън — рече Холмс, — че правя голяма грешка, като давам такива разяснения. Както знаете, *Omne ignotum pro magnifico* или, преведено на английски, „Всичко

неизвестно се смята за възвишено“ и ако продължавам да изпадам в откровения, има опасност скромната ми репутация да се провали. Успяхте ли да намерите обявлението, господин Уилсън?

— Да, намерих го — отвърна Уилсън, забил грубия си червен показалец някъде по средата на колоната с обявления. — Ето го! Всъщност с него започна всичко. Прочетете го сам, сър.

Взех вестника и прочетох следното:

„Клуб на червенокосите.

В изпълнение на завещанието на покойния Изикиа Хопкинс от Лебънън, Пенсилвания, САЩ, се открива място за нов член на клуба със заплата от четири лири стерлинги седмично за напълно номинална служба. Всички червенокоси мъже, здрави тялом и духом, могат да кандидатстват за мястото. Желаетелите да се явят в понеделник в единадесет часа при Дънкън Рос в клуба на улица «Флийт», «Поупс Корт».“

— Какво, по дяволите, означава това — възкликнах аз, след като два пъти прочетох обявлението.

Холмс се подсмихна и се размърда на стола си, както имаше обичай да прави, когато беше в повишено настроение.

— Доста е странно, не намирате ли? — обърна се той първо към мен и после към Уилсън: — А вие, господин Уилсън, сега накратко ни разкажете всичко за себе си, за вашето семейство и каква роля изигра обявлението във вашия живот. Доктор Уотсън, моля, отбележете си преди това кой е вестникът и от коя дата е.

— „Морнинг Кроникъл“ от 27 април 1890 година. Точно отпреди два месеца.

— Добре. Започвайте, господин Уилсън.

— Както вече ви казах — рече Джеймс Уилсън, като попи потта, избила по челото му, — аз имам малка заложна къща на „Кобърг Скуеър“, близо до Сити. Работя на дребно и в последните години изкарвах толкова, колкото да преживявам. Някога можех да си позволя да държа двама помощници, но сега имам само един. И него едва ли щях да наема, ако той не се бе съгласил да му плащам половин

надница, а срещу останалото, което му се полага, да го уча на занаята си.

— Как се казва този услужлив младеж? — попита Шерлок Холмс.

— Името му е Винсънт Сполдинг и вече е преминал младежките си години. Трудно ми е да определя възрастта му. Но по-умел помощник от него едва ли бих могъл да си намеря. Много добре знам, че той може напълно самостоятелно да върши тази работа и да печели два пъти повече, отколкото получава при мен, но в края на краищата, щом това положение го задоволява, не е в мой интерес да му подсказвам подобна мисъл.

— Да, наистина. За вас очевидно е от голяма полза, че имате помощник, който навсякъде другаде би получавал пълното си възнаграждение. В днешно време малцина работодатели попадат на толкова добросъвестни служители. Струва ми се, че вашият помощник е не по-малко странен от обявлението, което ни дадохте да прочетем.

— Е, и той си има своите слабости — рече Уилсън. — Не съм срещал човек така страстно отдаден на фотографията. Непрекъснато щрака с апарата, вместо да посвети времето си на по-полезни неща, после бърза да се вмъкне в зимника като заек в дупката си, за да проявява снимките, които е направил. Това му е главният недостатък, но пък е толкова добър работник, че аз не го упреквам.

— Все още работи и живее при вас, предполагам?

— Да, сър. Той и едно четиринадесетгодишно момиче, което ни сготвя по нещичко и от време на време почиства — това е цялото ми домакинство. Аз съм вдовец без деца. Тримата живеем тихо и скромно, имаме си покрив над главата, плащаме си всички дългове и не правим никому нищо лошо. Първото нещо, което смути спокойствието ни, беше това обявление. Точно преди осем седмици Сполдинг слезе в кантората с този вестник в ръка и каза:

„Жалко, че господ не ме е създал червенокос, господин Уилсън.“

„Защо? — попитах аз.“

„Защо ли? — каза ми той. — Защото се открива място за нов член в «Клуба на червенокосите». Който го заеме, ще се опаричи. Доколко-, то разбирам, местата са повече от кандидатите и попечителите си блъскат главите какво да правят с поверените им

средства. Да можех само да променя цвета на косите си, набързо щях да се настаня в това топло гнезденце.“

„Чакай, чакай, я ми разкажи по-подробно — подканих го аз.“ Знаете ли, господин Холмс, по характер съм човек домосед и тъй като не тичам аз да гоня работата, а тя сама идва при мен, понякога минават цели седмици, без да си подам носа навън, затова не знам какво става по света и с нетърпение чакам да науча някоя новина.

„Не сте ли чували никога за «Клуба на червенокосите?»“ — попита ме Сполдинг с ококорени от изненада очи.

„Не, никога.“

„Много ми е странно, тъй като сте крайно подходящ кандидат за свободното място.“

„А колко ли ще може да се печели от това?“

„Около двеста лири годишно, но работата е много лека и няма никак да пречи, ако човек си има и друго занимание.“

Можете да си представите как наострих уши, тъй като търговията ми със заложенени вещи от няколко години вървеше слабо и двеста лири допълнителен доход щеше да ми дойде много добре.

„Разкажи ми всичко, което знаеш“ — казах аз на Сполдинг.

„Ето — отвърна ми той, сочейки обявлението, — уверете се сам. Клубът иска да попълни едно място и дава адреса на желаещите да получат по-подробна информация. Доколкото знам, този клуб е бил основан от един особняк, американски милионер, Изикиа Хопкинс. Той самият бил червенокос, затова изпитвал голяма симпатия към всички червенокоси, и когато починал, се разбрало, че е поверил огромното си състояние на попечители с изричното нареждане то да бъде използвано за осигуряване на прилична издръжка на хора със същия цвят на косата като неговия. Както съм чувал, срещу крайно лека работа те получават едно много добро възнаграждение.“

„Но — възразих аз — сигурно милиони червенокоси ще пожелаят да заемат това свободно място.“

„Не чак толкова много, колкото си мислите — отвърна ми той. — Условието е да са лондончани и да са на средна възраст. Този американец е прекарал младите си години в Лондон и е пожелал по някакъв начин да се отплати на града, който му е помогнал да стане заможен. Освен това има и още едно важно условие — не става въпрос изобщо за всички хора с червени коси, да речем, със светлочервени

или тъмночервени, а само с ослепително, огненочервени. Ето вие например, господин Уилсън, имате пълното основание да си опитате щастието. Не съм сигурен обаче в едно — дали заради неколкостотин лири стерлинги си заслужава да занемарявате основната си работа.“

Както виждате сами, господа, моята коса е именно с този богат, наситен огненочервен оттенък и тъкмо това ме подтикна да си опитам късмета, защото, ако решаването на въпроса зависеше от такова условие, аз щях да имам предимство пред мнозина други кандидати. Сполдинг очевидно бе добре запознат с подробностите и като прецених, че може да ми бъде полезен, му наредих да затвори капациите на прозорците и да тръгне с мен. Той явно много се зарадва, че вместо да работи, ще се поразходи, заключихме кантората и поехме към посочения в обявлението адрес.

Едва ли в живота ще ми се случи повторно да видя подобно зрелище, господин Холмс. От север, от юг, от изток и от запад в отговор на обявлението към Сити се стичаха хора с всички възможни оттенъци на червено в косите си. Улица „Флийт“ се беше задръстила от червенокоси, а „Поупс Корт“ приличаше на огромна сергия, отрупана с портокали. Не бях допускал, че в Англия има толкова много червенокоси хора. Обявлението бе привлякло, кажи-речи, половината население на страната ни. Не бях допускал също, че червеният цвят може да има толкова разнообразни оттенъци — сламеночервено, лимоненочервено, портокалово, тухлено, рижо като козината на ирландски сетер, глинено и още, и още. Но както ми беше казал Сполдинг, малцина бяха онези с огненочервена коса като моята. И все пак, като видях колко народ чака, се обезкуражих и понечих да си тръгна, Сполдинг обаче не искаше да ме пусне за нищо на света. Какво прави, какво струва, с блъскане, с бутане, накрая успя да ме преведе през тълпата и се добрахме до стълбата, която водеше към въпросния клуб. По нея се движеха два потока от хора — едните се качваха с надежда, а другите слизаха разочаровани. Ние успяхме и между тях да се промушим и се намерихме в самата канцелария.

— Това, което разказахте дотук, е доста интересно — обади се Холмс, когато нашият посетител замълча и реши да поосвежи паметта си с голяма щипка енфие. — Моля, продължавайте!

— В канцеларията нямаше нищо друго освен два дървени стола и една чамова маса, зад която седеше дребен човек с коса, още по-

огненочервена и от моята. Той разменяше по няколко думи с всеки влязъл кандидат и набързо го отпращаше, като му намираше някакъв недостатък, противоречащ на условията. Явно, че не беше така лесно човек да се добере до примамливото място. Когато дойде и нашият ред, дребничкият човек ме посрещна далеч по-приветливо, отколкото всички останали. Дори затвори вратата, да не влизат други хора, че да проведем разговора на спокойствие.

„Това е господин Джейбс Уилсън — представи ме моят помощник, — който желае да заеме свободното място в клуба.“

„И е напълно подходящ за него, защото отговаря на изискванията — отвърна — дребничкият. — Отдавна не съм срещал човек с истински огненочервена коса.“

Той отстъпи крачка назад, наклони глава и така се загледа в косата ми, че аз се почувствах крайно неловко. После се втурна внезапно към мен, стисна ми ръката и най-сърдечно ме поздрави с успеха.

„Няма място за двоумение — рече той. — Вярвам, че ще ме извините обаче, ако първо взема някои предохранителни мерки.“ При тези думи той сграбчи косата ми с две ръце и започна да я тегли така, че аз накрая изкрещях от болка.

„Виждам, че очите ви се насълзиха — рече дребничкият, като ми пусна косата, — значи всичко е редовно. Налага се да бъдем бдителни, нали разбирате. На два пъти се опитаха да ни излъжат с помощта на перуки и веднъж с боя. Само да не ви разказвам с какви мошеници съм се сблъсквал, защото тогава ще загубите доверие в човешкия род.“

Той отиде до прозореца и се провикна с пълно гърло, че мястото е попълнено. Отдолу се понесе разочаровано роптание и тълпата започна да се разпръсква в различни посоки, докато накрая останахме само двама червенокоси — аз и чиновникът.

„Казвам се Дънкан Рос — представи ми се дребничкият — и съм един от попечителите на имуществото, което ни предостави нашият уважаван благодетел. Женен ли сте, господин Уилсън? Имате ли семейство?“

Аз отговорих, че съм вдовец без деца, а той смръщи леко чело и рече: „Колко жалко! Това е една сериозна пречка. Жалко наистина, че не сте женен. Защото клубът има за цел не само да подкрепя материално червенокосите, но и да допринася за увеличаването на

техния брой. А при вас, след като не сте задомен, условието няма да бъде напълно спазено.“

Изпитах силно разочарование, господин Холмс, защото си помислих, че това ще стане причина да не получа мястото, но той, след като размисли няколко минути, ме увери, че ще гледа да уреди работата.

„При друг случай — рече той — това обстоятелство би се оказало фатално, но за човек с толкова рядко срещан цвят на косата сме длъжни да направим известна отстъпка. Кога ще можете да се заемете с новите си задължения?“

„Затруднен съм да ви отговоря веднага, тъй като не мога да изоставя напълно малкото си предприятие“ — отвърнах аз.

„О, не се безпокойте за това, господин Уилсън — услужливо се намеси Винсънт Сполдинг, — мисля, че ще успея да се справя с работата вместо вас.“

„В кои часове ще бъда зает?“ — попитах аз.

„От десет до два.“

В заложените къщи, както знаете, господин Холмс, най-голям оборот става вечер, и то главно в четвъртък и петък, преди получаване на надниците, затова нямаше да ми бъде неудобно да използвам сутрините да припечеля допълнителното възнаграждение. Бях сигурен и в способностите на своя помощник и знаех, че той ще върти работата добре и без мен.

„Удобно ми е да идвам в тези часове — отвърнах аз. — А какво ще бъде заплащането?“

„Четири лири на седмица.“

„И какво ще работя?“

„О, работата ви ще бъде чисто номинална.“ „Какво разбирате под номинална работа?“

„Ще трябва неотлъчно да стоите в клуба или поне в сградата, в която се намира. Излезете ли дори за малко, ще загубите мястото. В завещанието това условие е упоменато изрично. Преди всичко от него ще зависи бъдещото ви положение.“

„Щом става въпрос само за четири часа на ден, няма да ми е чак толкова трудно да издържа.“

„И запомнете, никакви оправдателни причини не се признават — нито болест, нито някаква важна работа. Стойте си на мястото, иначе

изгубвате службата.“

„А с какво по-точно ще се занимавам?“

„Ще преписвате «Енциклопедия Британика». Ето ви първия том. Сам ще си набавите мастило, перо и попивателна хартия, а ние ви осигуряваме тази маса и този стол. Ще бъдете ли готов да започнете от утре?“

„Разбира се“ — отвърнах аз.

„В такъв случай, довиждане, господин Джейбс Уилсън, ъ ми позволете още веднъж да ви поздравя за доходното място, което имахте щастието да спечелите.“

Той ме изпрати с поклон от стаята и аз си тръгнах с моя помощник толкова ощастливен, че не намирах думи, с които да изразя радостта си. През целия ден случилото се не ми излизаше от ума, вечерта обаче доброто ми настроение взе да спада. Започнах да се съмнявам дали зад цялата тази работа не се крие някаква шега или измама. Трудно ми беше да повярвам, че някой може да завещае цялото си състояние за основаването на подобен клуб, който да пилее парите за такова безполезно нещо като преписването на „Енциклопедия Британика“. Винсънт Сполдинг всякак се стараеше да ме насърчи, но когато дойде време да си лягам, вече твърдо бях намислил да се откажа. На сутринта обаче все пак реших да отида и да видя какво ще стане. Купих за едно пени шише мастило и с паче перо и седем листа хартия голям формат се отправих към „Поупс Корт“. За моя изненада и задоволство всичко се оказа според уговорката. Масата беше подготвена за писане и господин Рос беше там, за да се увери дали ще дойда навреме. Нареди ми да започна от буквата „А“ и си излезе, но минаваше от време на време да види как ми върви работата. В два часа дойде да ми каже, че вече мога да си тръгвам, похвали ме, че съм успял да препиша толкова много, излязохме и той заключи вратата на канцеларията.

— И така продължих да ходя всеки ден. В събота господин Рос ми наброи четири златни лири — надницата ми за изтеклата седмица. Мина още една седмица и още една. Всяка сутрин отивах в десет и си тръгнах в два. С течение на времето работодателят ми започна да минава само по веднъж за цялата сутрин, докато накрая изобщо престана да идва. Аз, разбира се, не смеех да напусна нито за миг помещението, защото не бях сигурен дали той все пак няма да се

отбие, а службата много ми харесваше, пък ми носеше и добър доход, та не исках да рискувам да я загубя.

Така изтекоха осем седмици, бях преписал вече статиите за абатството, артилерията, архитектурата, за Атика и се надявах с усърдието, с което работех, скоро да стигна до буква „Б“. Доста се бях охарчил за хартия и бях изписал толкова много листове, че вече едва се побираха на полицата. И изведнъж всичко свърши.

— Как така свърши?

— Да, сър, и то днес сутринта. Отидох както обикновено на работа в десет часа, но вратата беше заключена и на нея беше забодено с кабарче малко квадратно картонче. Ето, вижте го и прочетете сам какво пише на него.

Той подаде едно бяло картонче с големината на лист от бележник, на което пишеше следното:

КЛУБЪТ НА ЧЕРВЕНКОСИТЕ

е

разпуснат

9 октомври 1890

Двамата с Холмс прочетохме това кратко съобщение, после погледнахме унилото лице на клиента ни. В първия момент историята ни се стори толкова комична, че без да се замисляме дали зад нея не се крие нещо сериозно, прихнахме в гръмогласен смях.

— Не виждам какво толкова смешно има — викна Уилсън, като почервения до корена на огненочервените си коси. — Ако не можете да направите нещо друго, освен да ми се присмивате, ще отида да потърся помощ другаде.

— Не се вълнувайте, моля ви — успокои го Холмс и го бутна да седне отново на стола, от който той се беше надигнал. — За нищо на света не бих се отказал да разследвам вашия случай. Отдавна не ми е попадало нещо толкова необичайно и то вече разбужда детективския ми нюх. Но, съгласете се, в историята има и нещо доста комично. А сега, моля, разкажете ни какво направихте, като намерихте картончето с обявата на вратата.

— Толкова се изумих, сър, че в първия момент недоумявах какво да предприема. После обиколих близките кантори, но никъде нищо не знаеха по въпроса. Най-сетне потърсих собственика на сградата, някакъв счетоводител, който живееше на партерния етаж, и го попитах може ли да ми каже какво се е случило с клуба на червенокосите. Той ми отвърна, че никога не е чувал за такъв клуб. Тогава го попитах за Дънкан Рос. Той отговори, че името не му е познато.

„Става дума за джентълмена от № 4“ — поясних аз.

„Кой? Червенокосият ли?“

„Да.“

„О — възкликна собственикът, — но, той се казва Уилям Морис. Адвокат, който временно ползваше моето помещение, докато му подредят новата кантора. Вчера се изнесе.“

„Къде мога да го намеря?“

„Как къде? В новата му кантора. Той ми съобщи адреса. Улица «Кинг Едуард» 17, близо до катедралата «Сейнт Пол».“

Втурнах се натам, но на посочения адрес открих работилница за наколенници и никой от работниците не беше чувал нито за Уилям Морис, нито за Дънкан Рос.

— И какво направихте тогава? — попита Холмс.

— Прибрах се в къщи на „Сакс — Кобърг Скуеър“, за да се посъветвам с моя помощник. Но и той с нищо не можа да ми помогне. Каза ми само, че ако изчакам спокойно, навярно ще получа някакво съобщение по пощата. Работата обаче не търпеше отлагане, господин Холмс, защото не ми се искаше да изпусна тази чудесна служба, без да се преборя да си я възвърна, и тъй като вие сте прочут със съветите, които давате на невинни хора, изпаднали в беда, дойдох право при вас.

— И много разумно сте постъпили — отвърна Холмс. — Това, което ви се е случило, е изключително интересно и аз с удоволствие ще се заема да го разследвам. От вашия разказ заключавам, че зад тази история може би се крие нещо далеч по-сериозно, отколкото изглежда на пръв поглед.

— За мен най-сериозното е това, че губя по четири лири стерлинги седмично — ядосано рече Уилсън.

— Колкото до вас — забеляза Холмс, — смятам, че нямате право да сте недоволен от този крайно необичаен клуб. Тъкмо обратното. Както разбирам, спечелили сте тридесетина лири и сте обогатили

знанията си с всички статии от „Енциклопедия Британика“, започващи с буквата „А“. С една дума, нищо не сте загубили.

— Така е, сър, но искам да разбера кои са тези хора и с каква цел ми изиграха такава шега, ако, разбира се, наистина се окаже шега. Доста скъпичка им е излязла — цели тридесет и две лири.

— Ще се опитаме да изясним всички тези неща, но първо искам да ви задам няколко въпроса, господин Уилсън. Вашият помощник, който ви обърна внимание върху обявлението във вестника... от колко време служи при вас?

— От около месец.

— Как попаднахте на него?

— Яви се в отговор на едно мое обявление.

— Той единственият кандидат ли беше за мястото?

— Не, имаше още неколцина.

— Защо се спряхте на него?

— Защото ми се стори сръчен и не прояви претенции за заплащането.

— Съгласи се да работи срещу половин надница, нали така?

— Да.

— А как изглежда този Винсънт Сполдинг?

— Дребен, но як и много пъргав, с голобrado лице, макар да приближава тридесетте. На челото си има бял белег, сякаш мястото е изгорено с някаква киселина.

Холмс се поизправи в креслото си, явно силно заинтригуван.

— Така и предполагам — рече той. — Да сте забелязали да има дупки за обици на ушите?

— Да, има, сър. Той ми обясни, че някаква циганка му ги пробива, когато бил дете.

— Хм! — тихо възкликна Холмс, отпусна се отново в креслото и дълбоко се замисли. — Още ли работи при вас?

— Да, сър, нали ви казах, че преди малко разговарях с него в кантората.

— А той добре ли си изпълняваше задълженията, докато отсъствахте?

— Не мога да се оплача, сър. Освен това сутрин обикновено имаме малко клиенти.

— А сега можете да си вървите, господин Уилсън. Надявам се до ден-два да мога да ви дам някакво обяснение по въпроса. Днес е събота, вярвам, че до понеделник ще бъде готов със заключението си.

— Е, Уотсън — рече Холмс, след като нашият посетител си излезе, — имате ли някакви предположения по въпроса?

— Никакви — признах си откровено аз. — Историята е прекалено тайнствена.

— Обикновено — рече Холмс, — колкото по-заплетен изглежда даден случай, толкова по-лесен е за разгадаване. Най-голяма трудност срещам при ясните и прости на пръв поглед престъпления, както е трудно да определиш характера на човек с безлични черти на лицето. Но с този случай трябва да се заема незабавно.

— И с какво смятате да започнете? — попитах аз.

— Първо ще изпуша една лула — отвърна Холмс. — За разрешаването на тази задача ми е нужно време колкото за три лули и ви моля в продължение на около час да не ми говорите.

Той се сгуши в креслото си, присви колене и почти ги опря до орловия си нос, затвори очи и засмука лулата си, която стърчеше от устата му като човката на някаква странна птица. По едно време ми се стори, че е заспал, и тъкмо когато мен също започваше да ме наляга лека дрямка, той неочаквано скочи с изражението на човек, взел важно решение, и остави лулата си на полицата над камината.

— Следобед в „Сейнт Джеймс Хол“ ще свири Сарасате — изуми ме Холмс със забележката си. — Кажете, Уотсън, ще можете ли да лишите вашите пациенти от грижите си за няколко часа?

— Днес нямам никакви посещения. Поначало лекарската ми практика ми отнема малко време.

— В такъв случай вземайте си шапката и да тръгваме. Искам да пообиколим Сити и пътьом ще хапнем някъде на крак. Забелязах, че в програмата е застъпена преди всичко немска музика, а аз имам повече предпочитания към нея, отколкото към италианската и френската. Тя настройва човек към самовглъбяване, тъкмо това, което ми е нужно сега. Да вървим!

С подземната железница стигнахме до Алдъргейт, а оттам повървахме няколко минути до „Сакс — Кобърг Скуеър“, откъдето бе започнала необичайната история, която бяхме изслушали сутринта. „Сакс — Кобърг Скуеър“ всъщност се оказа едно безлюдно площадче,

с претенцията за аристократичен стил, затворено от четири редици овехтели двуетажни тухлени къщи, чиито прозорци гледаха към оградено с железен парапет подобие на градинка с прераснали сред тревата бурени и няколко пръснати тук-там, повехнали олеандрови храсти, които отчаяно се бореха да оцелеят в наситения със сажди и дим въздух. Кафява табела с името „Джейбс Уилсън“, изписано с бели букви и украсена с три позлатени топчици, окачена над входа на една от ъгловите сгради, сочеше къде се помещава кантората на нашия червенокос клиент. Шерлок Холмс се спря пред къщата, наклони глава на една страна и с присвити клепачи, които полускриваха яркия блясък на очите му, взе да я оглежда внимателно, после бавно тръгна по улицата, оглеждайки и останалите къщи. Върна се при кантората на Уилсън и след като потропа силно два-три пъти с бастуна си по плочника, отиде и почука на вратата. Пъргав, интелигентен на вид, гладко обръснат млад човек незабавно му отвори и го покани да влезе.

— Благодаря ви — рече Холмс, — аз само исках да попитам как мога да стигна от тук до Странд.

— На третата пряка ще свиете вдясно, а после на четвъртата вляво — бързо отвърна младият човек и затвори вратата.

— Ловък е, няма що — забеляза Холмс, като си тръгнахме. — По моя преценка той заема четвърто място сред големите авантюристи в Лондон, а за дързост бих му отредил дори трето. Чувал съм доста неща за него.

— Очевидно помощникът на мистър Уилсън играе някаква роля в тайнствената история с „Клуба на червенокосите“ — рекох аз. — Сигурен съм, че го попитахте за пътя просто за да можете да го видите.

— Не него самия.

— А какво тогава?

— Коленете на панталоните му.

— И какво открихте?

— Това, което очаквах.

— Защо потропахте по плочника?

— Драги ми докторе, сега е време за разследване, а не за разговори. Трябва да разузнаем всичко за неприятелския лагер. Вече научихме нещичко за „Сакс — Кобърг Скуеър“. Предстои ни да погледнем какво има от обратната му страна.

Улицата, на която се озовахме, като завихме зад ъгъла, беше толкова, различна от пустото площадче, колкото е различна една картина от лицевата и opakата си страна. Намирахме се на една от главните пътни артерии, която свързва Сити със северната и източната част на града. Платното беше задръстено от коли, които се движеха неспирно в двете посоки, а плочниците бяха почернели от забързани тълпи пешеходци. Гледахме луксозните магазини и представителните търговски кантори и ни беше трудно да си представим, че граничат със занемарения и пращен „Сакс — Кобърг Скуер“, който току-що бяхме напуснали.

— А сега отново на работа — рече Холмс, като застана на ъгъла и плъзна поглед по улицата. — Трябва да запомня точно реда, в който са разположени сградите. Едно от увлеченията ми е да изучавам подробно всяко кътче на Лондон. Започваме с тютюнопродавницата на Мортимър, до нея е магазинчето за вестници, следват Кобъргският клон на Градската и Областната банка, вегетарианският ресторант, каретното депо на Мак Фърлин и стигаме до следващата пресечка. С това работата ни тук, Уотсън, привърши и вече можем да си позволим малък отдих. Сандвич с чаша кафе и се пренасяме в царството на цигулковата музика, в царството на хармонията, изящството и възвишеността, където няма да ни досаждат никакви червенокоси клиенти с техните тайнствени истории.

Моят приятел беше не само страстен почитател на музиката и крайно надарен изпълнител, но и композитор на произведения с изключително високи достойнства. Седнал в едно кресло на първия ред в концертната зала, той прекара целия следобед в пълно блаженство, като движеше плавно тънките си дълги пръсти в такт с музиката. По лицето му играеше лека усмивка, а погледът му се рееше замечтано. В този момент едва ли някой би разпознал в него детектива Холмс, безпощадния Холмс, ненадминатия по остроумие и неуморим преследвач на престъпници. Удивителното в неговия характер бе способността му да раздвоява личността си, сякаш в него се бореха две начала, и аз често се питах дали изключителната му проникателност и педантичност не се бяха породили като някаква защитна реакция срещу романтичността и сантименталността, които природата бе заложила у него. Пълната отпуснатост и апатия се редуваха с изблици на неудържима енергия. Случеше ли се Холмс да остане няколко дни

спокоен в креслото, увлечен в музикалните си импровизации, с черния туш и нотните листове в ръце, знаех от наблюдение, че това е затишие пред буря. Изведнъж го завладяваше страстта към преследване, ловджийският му нюх се разбудяваше, интуицията му се изостряше до връхната си степен и хората, които не познаваха методите му, започваха да гледат на него подозрително, сякаш бе човек с някакви свръхестествени способности. Като гледах с какво упоение слушаше музиката този следобед в „Сейнт Джеймс Хол“, разбрах, че за онези, по чиито дири е решил да тръгне, приближава опасен момент.

— Навярно се каните да се приберете у дома, докторе? — рече той, като излизахме от концерта.

— Да, такива са ми намеренията.

— А на мен ми предстои да свърша още една работа, която ще ми отнеме навярно няколко часа. Историята на „Сакс — Кобърг Скуеър“ е сериозна.

— Така ли смятате наистина?

— Подготвя се голямо престъпление, но имам основания да смятам, че ще ни стигне времето да го предотвратим. Жалкото е, че днес е събота и това малко усложнява нещата. Ще ми е нужна вашата помощ довечера.

— В колко часа?

— Не по-рано от десет.

— Точно в десет ще бъда на улица „Бейкър“.

— Чудесно. И да ви предупредя, докторе, не е изключено да изпаднам в опасна ситуация, затова не забравяйте да сложите в джоба си военния револвер.

Холмс ми махна с ръка, обърна се кръгом и за миг изчезна в тълпата. Не се смятам за глупав човек, но когато се случи да сътруднича на Шерлок Холмс, винаги ме обзема чувство на потиснатост и съмнение, че умствените ми способности не са на нужната висота. Бях чул разказа, който бе чул и той, бях видял онова, което бе видял и той, но от думите му личеше, че е разбрал не само какво се бе случило, но и какво предстоеше да се случи, докато за мен историята продължаваше да бъде една напълно непонятна загадка. По пътя към дома си в Кензингтън не спирах да размишлявам за необикновената случка с червенокосия преписвач на „Енциклопедия Британика“, за посещението ни на „Сакс — Кобърг Скуеър“ и за

обезпокоителното предупреждение, което Холмс ми отправи на раздяла. Къде щеше да бъде тази среднощна експедиция и защо аз трябваше да бъда въоръжен? Къде щяхме да отидем и какво щяхме да правим? Холмс ми бе намекнал, че голобрадият помощник на червенокосия ни клиент е опасна личност, човек, способен да извърши голямо престъпление. Опитвах се да намеря отговор на тези въпроси, но усилията ми оставаха напразни. Накрая се отчаях и реших да изчакам до вечерта, с надеждата, че тогава случаят навярно ще ми се изясни.

В десет без петнадесет излязох от къщи, прекосих Хайд Парк, минах по улица „Оксфорд“ и стигнах до улица „Бейкър“. Пред къщата бяха спрели два файтона. Като влязох в ходника, чух от горния етаж да долитат гласове. Заварих Холмс да разговаря оживено с двама мъже. Единият от тях беше полицейският инспектор Питър Джоунс, а другият беше висок слаб господин със строг израз на лицето, с лъскав цилиндър и елегантен, безупречно ушит редингот.

— О, ето че вече всички се събрахме — възкликна Холмс, закопча двуредното си три четвърти палто от дебел плат и взе от закачалката ловджийския си камшик с масивна дръжка. — Уотсън, струва ми се, че познавате господин Джоунс от Скотланд Ярд? Позволете ми да ви представя и господин Мериуедър, който също ще вземе участие в тазвечерното ни приключение.

— Както виждате, докторе, ние с господин Холмс отново ще ловуваме заедно — рече с присъщата си самонадеяност Джоунс. — Той блестящо умее да подготвя лова, но не може да мине без една стара хрътка, която да докопа дивеча.

— Дано само не се втурнем по следите на някакъв въображаем дивеч — забеляза мрачно господин Мериуедър.

— Имайте пълно доверие в господин Холмс, сър — авторитетно го успокои инспекторът. — Той действа по свои методи, които, ще си позволя да кажа, според мен се градят преди всичко на предположения и богато въображение, но детективският му нюх е неоспорим. Трябва да призная, че за разкриването на две големи престъпления — убийството в Шолто и грабежа на скъпоценностите от Агра — заслугата беше всъщност негова, а не на полицията.

— Щом вие твърдите това, господин Джоунс, значи няма от какво да се тревожа. За най-голямо мое съжаление обаче ще се наложи

да изпусна обичайния си съботен бридж. За първи път от двадесет и седем години насам ще се лиша от любимото си развлечение.

— Затова пък залогът тази вечер ще бъде стократно по-висок от онзи на вашите партии бридж — рече Шерлок Холмс — и самата игра ще бъде далеч по-вълнуваща. Печалбата ви, господин Мериуедър, ще се равнява на близо тридесет хиляди лири стерлинги, а вие, Джоунс, най-сетне ще успеете да заловите човека, когото отдавна търсите.

— Става дума за Джон Клей, убиец, крадец, фалшификатор на пари и документи. Млад човек, но изключително изкусен в професията си. Няма друг престъпник в Лондон, на когото с по-голямо удоволствие бих сложил белезници на ръцете. Интересна личност е този Джон Клей. Дядо му е бил херцог, а той самият е учил в Итън и Оксфорд. Колкото е изобретателен, толкова е и ловък в ръцете и макар на всяка крачка да се натъкваме на следите му, до този момент все не можем да го заловим. Ако едната седмица извършва обир чрез взлом в Шотландия, на следващата събира пари за изграждането на приют за сираци в Корнуел. От години го следвам по петите, но Досега никога не съм го виждал.

— Надявам се, че ще имам удоволствието да ви го представя тази вечер. И аз на няколко пъти съм имал леки сблъсъци с него и съм напълно съгласен с вас, че е един от най-ловките престъпници. Часът обаче вече минава десет и трябва да тръгваме. Ако обичате, вие двамата се настанете в първия файтон, а Уотсън и аз ще ви последваме с втория.

По време на продължителното пътуване Шерлок Холмс не беше особено разговорлив. Седеше удобно отпуснат на облегалката и си тананикаше мелодиите, които бе слушал следобеда. Файтонът с трополене ни преведе през безкраен лабиринт от осветени с газови лампи улички, докато накрая се добрахме до улица „Фарингтън“.

— Вече сме съвсем близо — забеляза моят приятел. — Господин Мериуедър е банков директор и е лично заинтересован от случая. Реших, че е добре да вземем с нас и Джоунс. Той не е лош човек, само че не му стига умът за професията, която си е избрал. Има обаче едно положително качество — смел е като булдог и вкопчи ли се в жертвата си, стиска щипци като омар. Ето че пристигнахме. Мериуедър и Джоунс вече са тук.

Спряхме на същата оживена улица, на която се бяхме озовали сутринта. Освободихме файтоните и водени от господин Мериуедър, минахме по един тесен коридор и през една странична вратичка, която той ни отвори. Следваше втори коридор, който свършваше при масивен железен портал. Оттам тръгваше вита каменна стълба, която стигаше до още по-огромен портал. Господин Мериуедър се спря да запали един фенер и ни поведе през тъмен, миришещ на пръст ходник, и след като отвори трета врата, ни въведе в огромен подземен склад, пълен с кошове и обемисти сандъци.

— Отгоре сте добре защитени — рече Холмс, като вдигна фенера и огледа тавана.

— Отдолу също — забеляза господин Мериуедър, като потропа с бастуна си по каменните плочи, с които бе облицован подът. — Господи, кънти, сякаш е кухо — възкликна той изумен.

— Моля ви, не вдигайте такъв шум — предупреди го строго Холмс. — С това може да провалите успеха на нашата експедиция. Ако обичате, бъдете така добър да седнете на един от сандъците, за да не ни пречите.

Достолепният господин Мериуедър се настани на един от кошовете с обиден израз на лицето, а Холмс коленичи на пода и с помощта на фенера и лупата си започна да изследва внимателно процепите между каменните плочи. След няколко секунди, очевидно задоволен от това, което бе видял, скочи на крака и прибра лупата в джоба си.

— Имаме на разположение най-малко един час — заяви той, — защото те едва ли ще предприемат никакви стъпки, преди да се уверят, че наивният ни червенокос клиент си е вече в леглото. След това обаче няма да губят нито секунда, защото, колкото по-бързо свършат работата си, толкова повече време ще им остане да се укрият. В момента се намираме, докторе, както навярно сте се досетили, в хранилището на градския клон на една от най-големите лондонски банки. Господин Мериуедър е председател на управителното тяло и сам ще ви обясни какво привлича така силно вниманието на най-дръзките престъпници в Лондон към това хранилище.

— Нашето френско злато — прошепна господин Мериуедър. — На няколко пъти получихме предупреждение, че навярно се подготвя опит да бъде откраднато.

— Вашето френско злато ли?

— Да. Преди няколко месеца ни се наложи да увеличим оборотните си средства и за тази цел заехме тридесет хиляди наполеона от банката на Франция. Разчуло се е, че не сме успели да разопаковаме парите и че те все още се намират в хранилището. В коша, върху който седя, има две хиляди наполеона, подредени между листове оловно фолио. Никога досега не сме съхранявали толкова големи златни авоари в един-единствен клон на банката и нашите директори силно се безпокояха от това.

— Напълно основателно — забеляза Холмс. — Вече е време да уточним плана на действие. Предполагам, че събитията, които очаквам, ще се развият най-много до един час. Междувременно, господин Мериуедър, ще трябва да прикрием светлината на фенера.

— И да останем в тъмното?

— За съжаление, да. Бях сложил колода карти в джоба си с намерението, както сме четирима, да изиграем един робер, за да не пропуснете обичайното си забавление, но като виждам колко сериозна е подготовката на врага, смятам, че е рисковано помещението да остане осветено. Много е важно всеки от нас да си избере удобна позиция. Тези хора са дръзки и безскрупулни и макар че ще ги нападнем неочаквано, не е изключено да наранят някого от нас, не вземем ли предпазни мерки. Аз ще застана зад този кош, а вие, Джоунс и Уотсън, се скрийте зад онези двата. Щом осветя престъпниците, бързо ги обградете. Ако се опитат да открият огън, Уотсън, стреляйте по тях без всякакви угризения.

Сложих заредения си револвер върху един от дървените сандъци и приклеках зад него. Холмс затвори вратичката на фенера и ни остави в пълна тъмнина — нищо не виждах, все едно че бях ослепял. Мирисът на нажежен метал обаче подсказваше, че фенерът продължава да гори и ще освети помещението още в първия миг, щом стане необходимо. И без това се чувствах силно напрегнат, а внезапно настъпилият мрак и спареният влажен въздух в подземиято изопнаха нервите ми още повече.

— Имат само един път за отстъпление — прошепна Холмс, — обратно през къщата на „Сакс — Кобърг Скуеър“. Надявам се, че сте изпълнили нарежданията ми, Джоунс?

— На входната врата съм поставил на пост един инспектор и двама полицаи.

— Значи сме завардили всички изходи. Сега ни остава да мълчим и да чакаме.

Стори ми се, че чакахме цяла вечност. По-късно, като преглеждах записките, си дадох сметка, че всичко бе приключило само за час и четвърт, но в момента имах чувството, че нощта вече е изтекла и навън се сипва зората. Не смеех да помръдна, макар че краката ми отмаляха и взеха да изтръпват от неудобното положение, в което бях застанал. Както вече казах, нервите ми бяха изопнати до крайност, а слухът ми така се бе изострил, че дори отличавах тежкото, дълбоко дишане на едрия, тромав Джоунс от тихото, подобно на леко свистене дихание на банковия директор. От мястото си зад сандъка обхващах с поглед част от пода. Изведнъж между каменните плочи проблесна нещо като слаба искра, която постепенно прерасна в жълта ивица. После на пода напълно беззвучно се отвори тясна цепнатина, през която се подаде една ръка — бяла, нежна, почти женствена — и започна да опипва осветеното пространство. Това трая около минута и ръката изчезна така неочаквано, както се беше появила. Отново настъпи мрак. Остана да блещука само бледата искра. След миг обаче една от огромните бели каменни плочи проскърца и с трясък се преобърна настрани, а на пода зейна квадратен отвор, през който заструи светлината на фенер. В отвора се показва главата на гладко избръснат човек, който, след като се огледа зорко, се хвана с ръце за двете страни на отворието и започна постепенно да се издига нагоре. Когато успя да се подаде до кръста, опря коляно на пода. В следващия миг се изправи в цял ръст, застана до зейналата дупка и взе да тегли нагоре съучастника си — дребен и пъргав като него, с бледо лице и буйна яркочервена коса.

— Оттук нататък пречки няма — прошепна той. — Длетото и торбите са в теб, нали? По дяволите, скачай, Арчи, скачай! Аз сам ще се оправям.

Шерлок Холмс се бе стрелнал иззад укритието си и бе сграбчил престъпника за яката. Съучастникът му се спусна в дупката и аз чух звук от раздран плат, когато Джоунс се опита да го задържи за края на jakета му. В снопа светлина от фенера се очерта дулото на револвер, но ловкият камшик на Холмс се стовари върху ръката на престъпника и оръжието издрънча на каменния под.

— Безсмислено е, Джон Клей — рече спокойно Холмс. — Вече не можете да ни се изплъзнете.

— Да, виждам — отвърна Джон Клей напълно невъзмутимо, — приятелят ми обаче успя да се измъкне. В ръцете ви останаха само парченца от дрехата му.

— Трима души го чакат на изхода — уведоми го Холмс.

— О, така ли? Предвидили сте всичко както трябва. Поздравявам ви.

— И аз вас за находчивостта — отвърна Холмс. — Идеята ви за червенокосите е наистина крайно оригинална.

— Съвсем скоро отново ще се видите с приятеля си — обади се Джоунс. — Той се оказа по-бърз от мен при спускането в дупки. Имайте търпението само да ви сложа белезниците.

— Не ме докосвайте с мръсните си ръце — високомерно каза арестантът, когато белезниците щракнаха на китките му. — Сигурно не ви е известно, че в жилите ми тече кралска кръв. И бъдете така любезен да се обръщате към мен със „сър“ и „моля“.

— Разбира се — рече Джоунс, като се ухили подигравателно.

— Моля ви, сър, качете се горе, за да можем да откараме с файтон ваша светлост в полицейския участък.

— Това отношение вече ме задоволява — рече спокойно Джон Клей, поклони се на трима ни и бавно излезе, охраняван от детектива.

— Повярвайте ми, господин Холмс — рече господин Мериуедър, когато ни извеждаше от хранилището, — не знам как банката би могла да ви се отблагодари и възнагради. Няма съмнение, че вие успяхте да разкриете и предотвратите по такъв съвършен начин най-хитро подготвения банков обир. Друг подобен случай не е имало в цялата ми практика.

— Аз самият имах да уреждам няколко лични сметки с господин Джон Клей — рече Холмс. — Похарчих една дребна сума във връзка с разследването, която се надявам банката да ми възстанови, но най-голямата ми награда е, че можах да взема участие в приключение, което няма равно на себе си, и да чуя необикновения разказ за „Клуба на червенокосите“.

— Знаете ли, Уотсън — започна да ми обяснява Холмс в ранното утро, когато седнахме на чаша уиски със сода на улица „Бейкър“, — още от самото начало ми беше ясно, че единствената възможна цел за

появата на тази чудновата обява на „Клуба на червенокосите“ и последвалото я преписване на „Енциклопедия Британика“ е била да отстрани нашия не особено интелигентен клиент от дома му за няколко часа всеки ден. Изключително хитър замисъл и успешно осъществен. Планът за действие очевидно е бил подсказан на изобретателния Клей от цвета на косата на неговия съучастник. Четирите лири седмично са били примамката Уилсън да се хване в капана, а за тях тази сума е била нищожна, след като са се готвели да се доберат до хиляди. Пускат обявлението във вестника, единият мошеник наема временно някаква канцелария, а другият увещава наивника да кандидатства за свободното място и така успяват да го отстранят от къщата му за времето, което им е необходимо. Още щом чух, че помощникът на Уилсън е приел да работи срещу половин надница, веднага ми стана ясно, че зад това се крие някаква по-особена причина.

— Но как можахте да отгатнете каква е причината?

— Ако в къщата имаше жена, щях да предположа, че става въпрос за някаква тайна любовна история. Оказа се обаче, че жена там не живее. Предприятието на нашия клиент е малко и той не притежава нищо ценно, което да заслужава сложната подготовка и разноските, които са направени. Това ми подсказа, че интересите им са били насочени към нещо извън къщата. Но какво? Припомних си увлечението на помощника към фотографията и навика му често и дълго да престоюва в сутерена. Сутерена? Очевидно там се криеше ключът към разгадаването на тази заплетена история. Тогава направих някои справки за загадъчния помощник и открих, че ми предстои да се справя с един от най-хладнокръвните и дръзки престъпници в Лондон. Значи той е вършил нещо в сутерена, нещо, което му е отнемало много часове всеки ден в продължение на месеци. Но какво точно? От всичко, което прехвърлих през ума си, най-вероятно ми се стори, че е прекопавал тунел към някаква друга сграда. Това ме накара да отидем да видим самото място. Вие се учудихте, когато потропах с бастуна си по плочника. Искях да разбера дали сутеренът се простира към предната страна на къщата, или към задната. Оказа се, че не е към предната. Тогава позвъних и както очаквах, вратата отвори самият помощник. Бяхме имали няколко схватки и преди с този човек, но никога не го бях виждал. И този път не го погледнах в лицето. Интересувах се панталоните му. Сигурно си спомняте колко

протрити, измачкани и замърсени бяха. Именно те свидетелстваха за дългите часове, които бе прекарал в копане. Оставаше да се установи в каква посока водеше тунелът. Като завихме зад ъгъла и видях Кобъргския клон на Градската и Областната банка, залепен на гърба на къщата на нашия клиент, разбрах, че задачата е решена. Когато вие след концерта се прибрахте у дома си, аз се отбих в Скотланд Ярд, а после и при председателя на съвета на банковите директори. Какво стана по-нататък, видяхте сам.

— А как предвидихте, че ще се опитат да извършат обира тъкмо тази вечер? — попитах аз.

— Закриването на клуба беше знак, че те повече не се интересуват от отсъствието на господин Джеймс Уилсън от дома му, или с други думи, че са прокопали тунела; Наложително е било да го използват незабавно, да не би някой случайно да го открие или златото да бъде преместено другаде. Избрали са съботата като най-удобен от всички останали дни на седмицата, за да успеят през двата празнични дни да се укрият. Така стигнах до извода кога именно ще действат.

— Решили сте тази логическа задача блестящо — възкликнах аз с нескрито възхищение. — Такава дълга верига от обстоятелства, чиито брънки вие подредихте на най-точните им места.

— Това ме спаси за известно време от гнетящата ме скука — рече Холмс с прозявка. — Но, уви, започвам да усещам, че тя наново ме завладява. Целият ми живот представлява едно непрестанно усилие да избягам от скучното сиво ежедневие. И тези малки загадки ми помагат да го сторя.

— Но вие сте истински благодетел на човечеството — възразих аз. Холмс сви рамене.

— Да, възможно е да допринасям и някаква полза — забеляза той. — *L'homme c'est rien — l'oeuvre c'est tout*^[1], както се е изразил Гюстав Флобер в едно писмо до Жорж Санд.

[1] „Важен е не човекът, важно е неговото дело“ (фр.) — Б. пр. ↑

Издание:

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ

Избрани произведения в три тома

ТОМ ВТОРИ

Избрани разкази

Красимира Тодорова, съставител и преводач, 1991

Художник на корицата и оформление ХРИСТО ЖАБЛЯНОВ

Редактор КРАСИМИРА АБАДЖИЕВА

Художествен редактор ВАСИЛ МИОВСКИ

Техн. ред. Костадинка Апостолова

Коректор МАЯ ХАЛАЧЕВА

ISBN 954—419—001—5

Английска. Първо издание. Дадена за набор м. февруари 1991 г.

Подписана за печат м. юли 1991 г. Излязла от печат м. август 1991 г.

Формат 16/60/90. Печати коли 9.5. Издателски коли 9.5.

Цена 9,90 лв.

ДФ „ОТЕЧЕСТВО“, София

ДФ „Георги Димитров-90“ — София

c/o Jusautor, Sofia

Arthur Conan Doyle

Penguin Books, 1985

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.